

Česká veřejnost preferuje mimosoudní dohodu s Lichtenštejnem

6.12.2023 - | PROTEXT

Mezi základními cíli průzkumu byla odpověď na klíčovou otázku posledních týdnů: dáváte přednost mimosoudní dohodě, kterou Nadace knížete z Lichtenštejna představila nejprve prezidentovi ČR, a poté celé české veřejnosti, anebo si myslíte, že by obě strany měly setrvat před soudy, včetně soudů mezinárodních, až do konečného rozsudku?

Výsledky:

Reprezentativní vzorek populace ČR

43 % pro dohodu

32 % pro soudy

Zbytek nemá názor.

Reprezentativní vzorek populace jihomoravského kraje

46 % pro dohodu

29 % pro soudy

Zbytek nemá názor.

Reprezentativní vzorek lidí ve věku 18-34 let, celá ČR

49 % pro dohodu

25 % pro soudy

Zbytek nemá názor.

„Jelikož Nadace knížete z Lichtenštejna předložila svůj historický smírný návrh coby projekt pro budoucnost, potěšila ji zpráva obzvláště o postojích mladé generace,“ říká Michal Růžička, mluvčí nadace pro ČR. „Zatímco výsledek soudu zde vždycky zanechá jednoho poraženého, dohoda může založit druh spolupráce, díky níž vyhrají obě strany. A mladá generace to bezpochyby cítí.“

Členové knížecího rodu mnohokrát opakovali, že navržená podoba mimosoudního urovnání by vyřešila nejen tzv. otevřené otázky, ale umožnila by lichtenštejnským subjektům, zejména Nadaci knížete z Lichtenštejna, v České republice investovat. Nadace by se tak mohla bez odkladu zapojit do revitalizace památek světového dědictví UNESCO v Lednici a Valticích, a to například prostřednictvím spolupráce s Knížecími uměleckými sbírkami. Spolupráce by ovšem mohla sahat od lesnictví přes vzdělávání až k podpoře ekonomiky s vyšší přidanou hodnotou, založené na znalostech a výzkumu. Vyhrály by obě strany.

Ve světle historického smírného návrhu Nadace vítá, že 38 procent dotázaných v průzkumu Ipsos uvedlo, že o historické památky a lesy by se lépe starali Lichtenštejnové, zatímco jen osm procent lidí soudí, že lepším manažerem by byl stát.

„Průzkum celkově ukázal, že česko - lichtenštejnské téma je velmi komplexní. Proto velká část veřejnosti ani po předložení argumentů buď nemá názor, nebo spor nedokáže rozsoudit,“ říká Michal Kormaňák ze společnosti Ipsos.

Soud preferují lidé až úplně nejstarší generace (66 a více let), přičemž u lidí nad 55 let je významně vyšší procento těch, kteří jako důvod soudu uvádějí obavu z prolomení dekretů.

„Benešův dekret číslo 12 měl „retribuční“ charakter, což znamená, že postihoval občany nepřátelských a poražených zemí za II. světové války a pak ty občany Československa, kteří kolaborovali. Jenže Lichtenštejnsko bylo za války neutrální,“ připomíná Aleš Linhart, právní zástupce nadace.

Druhým nejčastějším důvodem, proč asi čtvrtina z těch českých občanů, kteří se účastnili průzkumu Ipsos, volí pokračování soudních řízení, je přesvědčení, že „Česká republika nakonec soudy vyhraje“.

Toto přesvědčení vychází z faktu, že u domácích soudů zatím český stát skutečně vyhrává. Ale spor mezi Lichtenštejnem a Českou republikou je od počátku sporem mezinárodním. „Česká republika okupuje majetek lichtenštejnských občanů, jejichž mezinárodně uznaný stát byl vždy neutrální. Stejně jako dnes, tak i po roce 1945 platilo, že není možné odebrat majetek cizinců bez náhrady,“ říká Aleš Linhart.

Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku jako soud mezinárodní zkoumá spor zcela jinak než české domácí soudy. A jsou to soudy mezinárodní, kdo bude mít poslední slovo. Lichtenštejnsko je jediná neutrální, neporažená a přátelská země, s níž Československo nebo Česká republika nejednaly o náhradě za zabavené majetky - na rozdíl od Švýcarska, Rakouska, Spojených států a dalších.

Budeme tedy hrát mezinárodní soudní ruletu? Auditori vypočítali případnou náhradu na 35 miliard korun. Šla by k tíži České republiky. „A přesto se chce Nadace z Lichtenštejna raději domluvit. Chce se o své historické dědictví starat, nechce „vyhrát“. Pochopí to jen ten, kdo si uvědomí míru závazku, trvajících téměř 750 let. A i k tomu je zapotřebí odvahy,“ uzavírá Michal Růžička, mluvčí Nadace knížete z Lichtenštejna.

<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/ipsos-ceska-verejnost-preferuje-mimosoudni-dohodu-s-lichtenstejnem/2450166>